

O RÔZNORODOSTI PREMIETACÍCH MIEST

Autori: Szabolcs Szirony, Zsombor Szabolcs Pál, KineDok Maďarsko

- > O rôznorodosti premietacích miest
- > Prečo je organizátor dôležitý?
- > Komunitné centrá
- > Kultúrne centrá
- > Múzeá a galérie umenia
- > Organizácie a mimovládne organizácie
- > Kaviarne a iné stravovacie zariadenia
- > Školy a univerzity
- > Knižnice
- > Mobilné priestory
- > „Urob si sám“
- > Útulné miesta

O rôznorodosti premietacích miest

Rozmanitosť KineDoku sa odráža v škále miest, kde prebieha jeho činnosť. Dokumentárne filmy KineDoku sa premietajú v šiestich krajinách, každá z nich má vlastný jazyk a kultúru. Naše premietacie miesta sa nachádzajúv ekokomunitách a priemyselných mestách, v turistických destináciách, ktoré sú mimo sezóny opustené, a v živých hlavných mestách, v dedinkách, ktoré zasiahla emigrácia a kde dnes žijú len starší ľudia, a v univerzitných mestách. Neexistujú zlé lokality. Plátno sa môže umiestniť na plot záhrady, do haly múzea moderného umenia, do strednej školy, či domova dôchodcov, alebo dokonca na hudobný festival.

“Svoj filmový klub nikdy nikomu neodporúčam, keďže svoje premietania organizujem vo väzení.”

Zsolt

Ľudí motivujú k premietaniu dokumentárnych filmov pre verejnosť rôzne dôvody. Niektorí organizátori sa sústreďia na popularizáciu filmovej kultúry a k dokumentárnym prácam pristupujú z pohľadu ich vizuálnej umeleckej hodnoty. Iní organizujú projekcie dokumentov a sprievodné akcie, lebo chcú poukázať na problémy, ktoré sa v nich prezentujú, a primárne sa zameriavajú na obsah a pocity, ktoré dokumentárne filmy vyvolávajú. Veľmi často vidia tieto filmy ako podnet na diskusiu.

Prečo je organizátor dôležitý?

Úspech premietacieho miesta veľmi často závisí od osobných kvalít a organizačných schopností organizátora/organizátorov. Ich úlohou je zabezpečiť plynulý priebeh pravidelných premietaní, komunikovať s publikom, hosťami a filmármi, a vytvárať kvalitný sprievodný program. Títo organizátori sú zameraní ľudia, ktorí sa snažia prispievať k verejnému blahu a pozitívne vplývať na ich komunitu. Ich spoločným cieľom je vytvárať v rámci komunity zážitky a budovať v nej väzby. Neuspokoja sa s bežným hotovým zážitkom - uplatňujú prístup „urob si sám“ a vkladajú do toho sami seba – preto je každé miesto KineDoku iné. Zabezpečujú, aby sa hostia cítili vítaní a rešpektovaní a vytvárajú bezpečný priestor pre vyjadrenie rôznych názorov. Filmy vyberajú na základe vlastnej motivácie a záujmu, ako aj na základe očakávaní a potrieb svojich divákov, a každé podujatie pripravujú starostlivo a pozorne.

„Našou najväčšou motiváciou je to, že žijeme v Orlovej, ak mám byť úprimná, program robíme aj sami pre seba. Chceme si užiť život v našom meste, zúčastňujeme sa na našich podujatiach a naozaj mám pocit, že po rokoch sa nám s mestom komunikuje oveľa lepšie, berú nás vážne, ako dôležité miesto v meste. Zástupcovia mesta nám niekedy píšu milé komentáre o našich podujatiach, o tom, aké sú zaujímavé. Je to úžasná odozva... Verím, že mesto sa môže zmeniť, je to samozrejme štrukturálna výzva, takže to bude chvíľu trvať. Mesto ako také je naozaj pekné a ozaj verím, že situácia sa jedného dňa zmení a sami to vidíte už teraz.“

Blanka

**FUTRA, ORLOVÁ, ČESKÁ
REPUBLIKA**

<https://www.futra.cz/>

Komunitné centrá ideálnym spôsobom dopĺňajú kluby dokumentárnych filmov. V rôznych štvrtiach pribúdajú spoločenské priestory s cieľom preklenúť medzeru, ktorú v modernom živote zanechal úpadok tradičných spoločenských aktivít. Mnohé z týchto centier sa osviežujúco nesú v duchu myšlienky „urob si sám“ a môžu sa pochváliť motivovaným a skúseným personálom, ktorý sa v rámci komunity stará o rôzne vekové skupiny. Tieto centrá napomáhajú vzniku osobných a autentických vzťahov s obyvateľmi a ponúkajú širokú škálu aktivít. Základným kameňom ich podujatí je dôvera.

„Organizátori v našom meste vyhľadávajú priestory, ktoré sú nové a iné, ako tie naše. Do priestorov našej Prádelne sa zmestí aj 100 osôb. Našou výhodou je to, že okrem kultúrneho centra sme aj komunitným centrom pre ľudí z nášho mesta. Vybuodovali sme teda komunitu ľudí z nášho mesta.“

(Martin, Prádelna, Česká republika)

Kultúrne centrá sú dobre fungujúce zariadenia s dlhodobejšou skúsenosťou v organizovaní rôznych kultúrnych podujatí. Majú silnú a rôznorodú základňu divákov všetkých vekových kategórií. Ich nabitý rozvrh a výkonné organizačné nastavenie je však niekedy skôr na škodu. Osobný prístup, ktorý je pre filmové kluby kľúčový, sa v týchto centrách môže dostať do úzadia. Ich podujatia vnímajú diváci podobne ako tie v kinách alebo divadlách, čo znamená, že prídu na premietanie a odídu, keď sa skončí. Na druhej strane, kultúrne centrá ťažia zo svojej pevnej infraštruktúry, vďaka ktorej dokážu sprostredkovať rovnaký zážitok ako kino.

„Chceme obohatiť kultúrny život v Opave. V našom kine je 55 sedadiel a všetky filmy premietame tam. Náš priestor sa volá KUPÉ (kultúrno-umelecký priestor) – máme galériu umenia, kino, kaviareň, takisto zaradujeme do nášho programu veľa hudby, mávame koncerty, stand-up výstupenia, atď. Všetko sa koná v našich priestoroch bývalej vodárenskej veže, kde sa 3 poschodia zrekonštruovali na toto kultúrne miesto. Sme otvorení už 6 rokov.“

Terezie

Múzeá a galérie umenia nie sú iba estetickými zariadeniami, ale aj spoločenskými a vzdelávacími centrami so zbierkami prístupnými verejnosti. Projekcie filmov na týchto „posvätných miestach“ ponúkajú zaujímavú príležitosť na utuženie vzťahov s rozličnými a miestnymi komunitami. Spoločný zážitok z projekcie dokumentu má mimoriadny význam pre značný počet návštevníkov umeleckých galérií. Tieto spoločenské stretnutia menia zaužívané vnímanie od tradičných predstáv o kurátorskej autorite smerom k obojstrannému dialógu medzi účastníkmi. Umelecký prístup odborníkov na vizuálne umenie, ktorí tieto filmy uvádzajú, ponúka jedinečný pohľad na žáner dokumentu.

„Ako inštitúcia sme zvyknutí na usporadúvanie všetkých druhov podujatí, takže čokoľvek spojené s vizuálnym umením je súčasťou nášho cieľa, ale dokument so sebou prináša niečo navyše – tie diskusie a komunitu KineDoku, ktorá sa časom vytvorila, navzájom sa pozná a po premietaní ostáva v priestoroch (neodchádza preč, ako to býva pri iných podujatiach). Členovia komunity sa navzájom poznajú, zdravia sa na ulici alebo spolu chodia na iné akcie.“

Simona

Organizácie a mimovládne organizácie často chcú, aby bežné kultúrne či umelecké prvky zvýšili povedomie v širšej spoločnosti alebo posilnili angažovanosť ich podporovateľov, a tak inšpirovali ich členov. Niektoré filmy z ročného katalógu KineDoku môžu túto potrebu riešiť. Niektoré mimovládne organizácie preto pravidelne usporadúvajú premietania, kým iné si vyberú jeden film súvisiaci s ich prácou na prezentáciu počas spoločenských podujatí, ktoré organizujú. Tieto organizácie pokrývajú rôzne témy vrátane ochrany životného prostredia, hnutí za práva žien, organizácií LGBTQ+ a sociálnych pracovníkov v rôznych oblastiach.

Kaviarne a iné stravovacie zariadenia si často vyhradia čas alebo priestor na premietanie pre verejnosť počas rušných častí dňa. Toto úsilie ich naplňa zmyslom pre kultúrnu a spoločenskú angažovanosť, čím si budujú dobrú reputáciu. Filmové kluby fungujúce v takýchto priestoroch však narážajú na špecifické problémy. Musia strpieť často hlučné prostredie (vrátane toho otravného pískania kávovarov), rozptýlenú pozornosť publika a nestálu prítomnosť návštevníkov

baru. Tieto prekážky je možné s ohľadom na divákov zmierniť rozumným výberom kratších a pôsobivých filmových titulov.

„Pre toto miesto to znamená veľa, lebo predtým sa v krčme žiadne filmové premietania nekonali. A nám robí radosť, že môžeme prinášať dokumenty na takéto miesta... Chceme vnieť do krčmovej atmosféry trochu kinematografickej vážnosti. Tak môžete pri pive viesť aj sústredenú konverzáciu o filmoch.“

Boglárka

<https://kinedok.net/hu/venue/telep>

Školy a univerzity môžu prostredníctvom premietania dokumentov vylepšiť vzdelávací proces, a to praktickým a pohodlným spôsobom. Projekcie sa môžu konať buď v triede, alebo v spoločenskej miestnosti danej inštitúcie. Publikum tvoria primárne študenti. Prístup do týchto priestorov je však obmedzený pre ľudí zvonku, čím sa v tichých stenách alma mater uchováva jej kúzlo. To však často vyústi do jednoduchej reality – ak je účasť na premietaní nepovinná, stáva sa zdrojom radosti len pre pár nadšených študentov a učiteľov, keďže tu chýba podpora zo širšieho prostredia.

Knižnice sú dobre organizované komunitné priestory s kvalifikovaným personálom, dostupnými technickými prostriedkami poskytutými príslušnou samosprávou a živými marketingovými platformami (online, aj offline). Tieto priestory často navštevujú pravidelne tí, ktorí sem prichádzajú za vedomosťami a umením. Je teda zjavné, že knižnice by sa mali využiť na kultúrne podujatia ako sú projekcie filmov. Jednou z vecí, ktorým knižnice čelia, je veľkosť titulkov vo filmoch, keďže ich priemerné publikum je väčšinou staršie. Knižnice sú však skvelým miestom, kde sa film môže prepojiť so staršími divákmi, ktorí takúto kultúrnu ponuku veľmi oceňujú.

Quote Levente (ch3, no translation)

„Vždy sa snažíme zistiť, či existuje nejaké spojenie medzi témou a nejakou miestnou otázkou v našom meste. Ak existuje, snažíme sa na tú miestnu otázku poukázať a zapojiť tých, ktorí sú ňou ovplyvnení alebo o nej vedia niečo viac. Keď je to možné, radi pozývame filmárov, aby nám pomohli spracovať zážitky z filmov. Téma môže dokonca definovať zvolené miesto, čo obohacuje atmosféru filmu.“

Levente

<https://kinedok.net/hu/venue/kinodomino>

Mobilné priestory sú lokality, v ktorých organizátori účelovo zvolia pár bodov v rámci mesta súvisiacich s témou filmu. Vďaka tomu môžu neustále nadväzovať kontakty s novým potenciálnym publikom a usporadúvať podujatia v spolupráci so zriadeniami na daných vybraných miestach. Zvyčajne využívajú väčšie sociálne siete na efektívne informovanie oddaných divákov o ich spontánnych akciách.

„Vždy sme si vybrali nové a menej známe lokality, ktoré by mohli poskytnúť nový zážitok. Hoci máme radi fontánu, kde to všetko začalo, sme otvorení novým miestam, vďaka ktorým by sme mohli mať k divákovi ešte bližšie.“

(Ana, ShpeenaDox Labin, Chorvátsko)

„Urob si sám“

„Keď som sa z hlavného mesta presťahovala do malej dedinky, chýbali mi tie dobré filmové podujatia, na ktoré som chodievala. Keďže tu nikto nič podobné neorganizoval, rozhodla som sa rozbehnúť svoje vlastné kino.“

Dóra

<https://kinedok.net/hu/venue/kinedok-bakonybel-kozossegi-mozi>

Organizátori nečakajú, že prídu „na hotové“, veci si vytvárajú sami. KineDok im umožňuje samostatne si vybrať z neustále sa rozširujúceho katalógu a spravovať ich komunitné kino tak, ako sa im páči, pričom sa prispôbujú rôznym miestnym možnostiam a potrebám. Prístup „urob si sám“ je žiaduci, keď sa zjaví problém, inštinktívne sa hľadajú možnosti riešenia. Ak má niekto dobré organizačné schopnosti a chce zdieľať kultúrne a umelecké zážitky, budovať komunitu, udržiavať mysliace a otvorené publikum, alebo len vytvoriť kino prostredníctvom premietania dokumentov, mal by začať vyhľadávať vyššie uvedené miesta vo svojej blízkosti.

Ak nájde miesto, s ktorým sa stotožní, môže zorganizovať premietanie pre skupinu, v ktorej sa cíti komfortne. Zároveň by mal tie útulné miesta osloviť, zaklopať im na dvere s nadšením a osobným presvedčením, že to, čo robí, má význam. Taká oddanosť zaručene povedie k úspechu. *„Do Brašova som sa presťahovala pred 7 rokmi. V tom čase nikto nepremietal dokumentárne filmy a ja som cítila, že je to potrebné... Ozvala som sa všetkým svojim kamarátom z branže, aby mi na premietanie poskytli svoje filmy, robila som to z vlastného nadšenia... Ale videla som, že ľudia ostávali diskutovať a tie témy ich zaujímali, bolo teda zjavné, že chcú toho o svete vedieť viac, a tak som v tom pokračovala.“*

Laura, Brašov, Rumunsko

FOTOGRAFIE:

Archiv našeho promítacího místa (Café Rouge)